

Kvinnerenes revolusjon

Tekst/illustrasjoner:

Anne Schjelderup/Clipart.com

Filosofiske spørsmål:

Anne Schjelderup og Øyvind Olsholt

Sist oppdatert: 15. november 2003

Som vi tidligere har sett spilte brød — eller rettere sagt mangel på brød — en sentral rolle under revolusjonen. Opprør blant folk hadde det vært siden de tidligste tider, som oftest som et direkte resultat av mangel på brød. Men under revolusjonen kom opprørene tettere enn ellers. Den økte politiske bevisstheten og et svekket statsapparat gjorde nok sitt til dette. Den nye nasjonalforsamlingen var imidlertid snar til å dra politisk fordel av opprørene. Slik ble kvinnerenes krav om brød til sine barn raskt trukket til fordel for et mer politisk krav om de revolusjonæres kontroll over kongen.

Til Paris

Det hadde lenge vært et ønske fra innbyggerne i Paris at kongen skulle flytte inn dit med hele sin familie. Dermed ville det vært langt vanskeligere for kongen å organisere et statskupp eller en motrevolusjon. Og da det ble kjent at kongen atter beordret militære styrker til Versailles, ble dette ønsket til et krav.

Det var alment kjent at hoffet motarbeidet revolusjonen og at de presset kongen til å komme med mottiltak. Å flytte kongen til Paris ville derfor ikke bare svekke mulighetene for et kupp, det ville også svekke hoffets innflytelse.

I hele september ble denne saken heftig diskutert i avisene, og søndag 4. oktober 1789 var dette hovedtema for en stor politisk debatt som ble avholdt i parken *Palais Royal* i Paris. Morgenen etter så man resultatet av folkemøtet: tusenvis av kvinner samlet seg foran rådhuset for å kreve brød.

5-6000 av disse kvinnene dro videre mot Versailles for å fremme sine krav ansikt til ansikt med kongen. 20 000 mann fra nasjonalgarden fulgte etter dem for å kreve kongen flyttet til Paris. Morgenen etter, da kongen gikk ut på balkongen, ble han møtt av opphissede folkemasser som ropte «til Paris, til Paris».

«Kvinnerenes revolusjon»

Et merkelig opptog

Kongen hadde tidligere avvist dette kravet, men stilt overfor denne rasende folkemengden, så han ingen annen utvei enn å etterkomme kravet og bli med til Paris. Tilbaketoget ble et av de mest oppsiktsvekkende opptog i Europas historie:

Først gikk nasjonalgarden med brød på bajonettene etterfulgt av vogner med korn og mel. Så kom de tusener av kvinner etterfulgt av kongens livvakt, det flanderske regiment, kongens egen vogn (eskortert av general Lafayette), et hundretalls vogner med representanter fra nasjonalforsamlingen samt resten av nasjonalgarden. Helt til sist kom alle de demonstrantene.

Revolusjonen ble styrket

Nasjonalforsamlingen hadde dermed fått bekreftet at de hadde betydelig politisk støtte i nasjonalgarden og blant småborgerne. Takket være disse gruppene hadde nasjonalforsamlingens ønske om å få kongen overflyttet til Paris endelig blitt oppfylt.

Kongen ble ført til slottet *Tuileriene* i hjertet av Paris. Der var han nå nærmest å regne som en politisk fange, avskåret fra sitt hoff og sine regimenter, og omringet av nasjonalgarden og den sterkt politisk engasjerte pariserbefolkningen. Nok en gang hadde han måttet gi etter for ytre press, og folk var ikke lenger redd for å utfordre ham.

Kongens politiske makt var også sterkt svekket. Han var nå nasjonalforsamlingens «nikkedukke». Paris var det politiske sentrum og det franske borgerskap hadde så å si overtatt hele den politiske ledelsen av landet. Pariserne hadde gjennom flere opprør vist at de hadde både makt og evne til å styre den politiske utviklingen. Dette skulle vise seg å bli skjebnesvangert for den videre utvikling av revolusjonen.

Filosofiske spørsmål

1. Alle visste at hoffet presset kongen til å motarbeide revolusjonen. Men når folket gjorde opprør, var det kongen de var ute etter, det var kongen de forlangte skulle flytte til Paris. Kongen ble en syndebukk.

Har du opplevd deg som en syndebukk noen gang? Har du sett andre bli gjort til syndebukker? Har redde og «svake» mennesker lettere for å bli gjort til syndebukker enn modige og «sterke» mennesker? Hvorfor lar vi mennesker få både skyld og straff selv om de egentlig ikke er skyldige? Er det fordi hevntørsten noen ganger er sterkere enn rettferdighetssansen?

2. Kongen tok ikke stilling i forhold til revolusjonen, men lot seg mer eller mindre styre av sin hustrus (Marie Antoinette) og hoffets meninger. Dette måtte han senere betale dyrt for. Synes du det var galt av kongen ikke å ta et klart standpunkt i forhold til revolusjonen? Hvilke grunner kunne han ha for sin manglende stillingtagen?

Synes du det er svært viktig, viktig, litt viktig eller uviktig å vite hva du bør gjøre eller mene i disse situasjonene:

- når familien skal bestemme hvor dere skal dra på ferie
- når en (eller flere) elev(er) mobber en medelev
- når diskusjonen går om hvilket fotballag som er best
- når du er alene i byen om kvelden og har mistet alle pengene dine
- når noen skamroses deg for noe du har gjort eller sagt
- når moren og faren din krangler og en av dem plutselig spør deg hvem du mener har rett
- når alle vennene dine skal gå i demonstrasjonstog og spør om ikke du også skal være med
- når den du er forelsket i er forelsket i en annen som er forelsket i deg

3. Kvinnene i Paris hadde først og fremst ett mål med å marsjere til Versailles: å få brød til sine barn. Men gradvis kom det politiske mer og mer i forgrunnen; gradvis ble kravet om brød til et krav om død, makthavernes død. – Hvilket ordtak/uttrykk synes du best beskriver dette:

- målet heller igger middel et
- mye vil ha mere og fanden vil ha flere
- hvis du gir dem lillefingeren, så tar de hele hånden
- forbuden frukt smaker best

4. Nasjonal forsamlingen tok kvinnenes marsj til inntekt for revolusjonen. Men det var jo slett ikke sikkert at kvinnene sympatiserte med revolusjonen selv om de skrek slagord mot kongen: de var jo hovedsaklig opptatt av å skaffe mat til sine sulthende barn.

Hva er grunnen til at vi ofte misforstår og feil tolker hverandre? Er det fordi vi legger forskjellige ting i de ordene vi bruker? Eller er det fordi vi er for selvopptatt og bryr oss mindre med hvordan andre har det og hvordan de tenker? Andre grunner?